

N:o 3 KESÄKUU

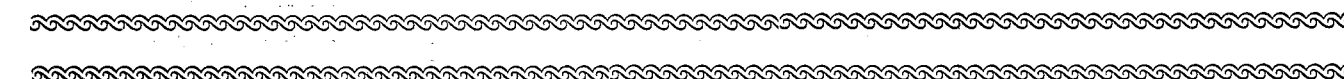
Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1966

Kiviniemen maantiesilta

Oikealta, kaiteen takaa näkyy vanha siltatupa, josta kerrotaan tässä numerossa.

Puukirkko punainen Karjalassa,
Larin Parasken mailla Sakkolassa,
rannalla Suvannon-seudun,
rinteellä hienon hiekan
kesän auringon lämpimässä.

Pojan jalan jäljet tomussa tien,
kirkkoon johtain,
sukukirkkoon, sisältä valkoiseen,
kautta mustan rautaportin,
läpi harmaan kiviaidan
— hiljaisuuteen —

Urkuparvella lukkari Masalin,
palkittu kuoromies, ääneti liikkuu.
Vuoksena vyöryy "Aurinko armas"
— aamuvirsi, niin tuttu ja rakas.

Vaan mikä mies nyt saarnastuoliin?
Pastori Wikman, kappalainen.
Ristii kädet vapisevat,
polvistuu,
maasta ollen maahan asti
kumartuu —
Niin vaipuu suuriin huoliin
kuin lapsi metsään eksynyt
ja uupunut —

Ja ääni säröön särkynyt
soi mustaa murheen virttä
kun nousee, näyttää itseään:
"Nyt katso nokihirttä!

Näin huono, syvään langennut
on tässä pappiparka,
kuin jänis aran arka.

Vaan kaltaiseni syntisen
ei kuvan pääty tähän.
Suo Isä, armo, uskallus
et jatkaa vois in vähän.

Oi katso, tuolla ristinpuu
ja kärsimys niin syvä,
et koko taivas tummentuu
ja kuuluu: Isä, hyvä,
sä miksi minut hylkäsit
ja kasvois tahdoit peittää?
Miksi näin oman poikasi
voit tulen liekkiin heittää!"

Niin suureks sai nyt Jumala,
puhuja mykistyy.
Ei rapsahdusta kirkossa,
kysyjä kyyneltyy.

Vaan sitten selkä suoristuu
ja koko varsi vahvistuu.
Taas ääni soi, kun ihmeen loi
tuo helluntainen henki:

"Sä veljeni ja siskoni,
sä syntisistä suurin,
nyt kuule kurja tuomios,
kun nostan armon muurin.

Se tähteni, se tähtesi
tuo kuolo kauhein, kallein.
Se eestäsi, sun eestäsi
tuo tuska tuimin, ankein.

Tää Jumalamme karitsa
ja armon suuri lavitsa,
suo levon uupuneelle,
lapselle langenneelle."

Nyt alkaa liike penkeissä,
käy itku, nyyhky ääneen.
Ei kukaan syytä syntistä,
toiseksi tuns i jääneen.
Niin moni, moni huokas vaan,
sai nenäliinaa kaivamaan.
Synneistään tuns i päässe en.

Kun Saaprun poika suureks saa,
hän yhä muistaa Sakkolaa,
sen kirkkoa, sen pappēja
ja lukkaria oivaa,
virttä niin sorjan soivaa.

Hän yhä istuu iltaisin
ja tuumii, tutkii miettehin
saloja ristin tien:

Mis ilta — siellä aamunkoi!
Mis itku — siellä harput soi!
Mis mustaa — vallan valkoista!
On kuolemassa elämä
ja häpeässä kunnia.
On pienimmät vain suuria
ja suuret pienen pieniä.

On kaikki kaattu alassuin
kun aukee taivas — supisuin
jää t mykäksi istumaan
ja ihme in katsomaan:

On taivas sees ja kultavees
purtesi rantaan saapuu.
Muu kaikki maaksi maatuu.

MARTTI TENKANEN

Ylä-Suvannon martat kutomakurssien päättäjäisissä.

Muistelmia martoista Sakkolassa

Marttatyö Karjalassa ja Sakkolassakin oli hyvin voimakasta. Monilla paikkakunnilla tämä työ jatkuu vielä nytkin niinkuin huomaamme kokous- ym. uutisista, mitä esiintyy usein lehdessämme. Tässä eräs entinen maritta muistelee työtä Sakkolassa.

Olin yhdeksäntoistavuotias kun käytiin retkellä Vuokselassa talousneuvos Helena Virkin mallitalossa. Silloin pisti marttakärpänen minua. Ajattelin, että jos milloin saan oman kodin niin sen pitää olla osapuilleen mallitalo. Mutta unelmaksi se jäi. Kun muutin Sakkolan kirkonkylään niin liityin Sakkolan marttoihin, kun tulin sitten Haitermaahan niin oli siellä Viiksanlahden, Pannusaaren ja Haitermaan marttojen yhteinen seura, jonka kirjoihin sitten tuli nimeni. Sitten Haidermaa erosi Viiksanlahdesta ja tälle uudelle tulokkaalle laitettiin nimeksi Ylä-Suvannon Marttakerho.

Nimi oli kaunis ja meidän oli hyvä aloittaa kun olivat niin tukevat ja hyvät johtajat. Jo edesmennyt Kaisu Kuisma oli puheenjohtajana, rahastonhoitajana Alma Kivi-

ranta ja sihteerinä Aino Meskanen. En voi olla muistamatta sellaista vanhaa tukipylvästä kuin Helena Suihkasta. Hän oli Martta sekä Maria samalla kertaa, jos milloin tuli erimielisyyttä niin hän sai aina asiat kääntymään parhain päin. Muistan kun kerrankin lähdetiin heiltä marttakerhosta, hän aloitti laulun: Nyt eron hetki meille jo joutui etehen.

Marttakokouksista saimme monta hyvää opetusta käytännöllisesti ja sielullisesti. Muistattehan te vanhemmat martat ne monet kurssit ja keskustelukysymykset näissä puitteissa. Martta-aate oli että kodit raittiiksi, keskusteltiin paljon lastenkasvatuksesta ym. Meidän kerhomme oli uskonnollisella pohjalla. Kun kerran rovasti Appलगren kävi Alamäellä avaamassa marttakokouksen, hän puheessaan

sanoi että tämä marttatoiminta on Jumalalle kunniaksi, martoille ja meille kaikille siunaukseksi.

Kun opettajatar Sanni Naskali oli seuramme puheenjohtajana, sanoi hän kerran että jokaisen martan on käytettävä vaikka yksi puheenvuoro kokouksessa eikä puhuttava vain nurkan takana.

En voi koskaan unohtaa Suvannon kaunista rantaa. Siellä oli sellainen kullankellertävä hiekka. Vielä nytkin, tätä kirjoittaessani tuntuu kuin hiekka polttaisi ja havunneulas et pistelisivät jalkapohjia kesän kuumuudessa.

1925 oli minulla iskias jalassa, sekin parani siellä kuumassa hiekassa. Kävin kolme kertaa päivässä siellä rannassa ja polskahdin välillä sinertävän kirkkaaseen veteen.

Talvisodan aikana ei vihollinen päässyt siitä yli, vaikka ei ollut kuin muutamia Keski-Pohjanmaan miehiä vartioimassa kovassa pakkasessa. Minun mielessäni ne ovat pyhiä rantoja. Ei siellä tarvinnut uimapukua. Kun laiva lähti Röykylästä niin silloin vetäisin vähäksi

Pirkkalan Karjalaiset vietti 20-vuotisjuhlaa

Pirkkalan Karjalaiset vietti 20-vuotisjuhlaansa 27. 3. Juhla alkoi juhla jumalanpalveluksella Pirkkalan kirkossa, jossa saarnasi Sakkoian entinen kirkkoherra rovasti J. Laurila viitaten mieliinpainuvasti Karjalan heimon kohtaloihin. Kirkkokuoro lauloi kanttori P. Seppälän johdola. Jumalanpalveluksen jälkeen laskettiin seppeleet Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille ja sankarihaudalle. Ensimmäisen muistomerkini äärellä puhui mv. Matti Niippa.

aikaa hameen päälleni. Siellä ei ollut kesähuvioloita muuta kuin Javanaisen punainen mökki. Haitermaassa ei ollut herrasväkeä muuta kuin asemapäällikkö ja opettajat, nekin tahtoivat olla meidän oppimattomien vartaisia, lähimmäisiä.

Kerron tässä erään tapauksen. Kun juna oli menossa Käkisalmeen päin ei asemapäällikkö Kiviranta antanut lähtömerkkiä kun näki että vanha mummo juoksee junaan ennenkuin mummo istui junan penkillä tukevasti. Meidän mummohan se oli.

Siellä oli vielä muutamia marttoja, jotka toimivat Sakkolassa. Perustakaa vaikka vanhusten kerho, jossa voitte kertoa lapsillenne ja lastenlapsillenne, miten esiäidit puuhasivat siellä Karjalassa. Olen aina hengessä mukana teidän puuhissanne. Yöllä, unessa seison usein Suvannon rannalla. Ei kuulu lainvan huutoa. Suruhymniä siellä laineet laulavat ja metsän puut humisevat. Mutta älkää unohtako, että uusi aika kaikki muuttaa voi. Kiitäkäämme Jumalaa kun saamme olla rauhassa rakkaassa Suomenmaassa.

Sydämellisin terveisin:

Manun Aino Hyvinkäältä

Kirkolta siirryttiin Nuolialan koululle, jossa saimme nauttia emäntien tarjoamat kirkkokahvit, piirakoiden ja muiden hyvien leivonnaisten kera.

Varsinainen 20-vuotisjuhla alkoi koulun juhlasalissa klo 13, missä tervehdyssanat ja lyhyen historian esitti seuran puheenjohtaja, vartiopäällikkö Arvi Mansikka. Hän selvitteli seuran alkuvaiheita ja totesi, että Pirkkalaan sijoitetut karjalaiset ovat hyvin sopeutuneet paikallisen väestön kanssa ja että karjalaisilla on ollut voimakas edustus kunnanvaltuustossa, kunnallisissa lautakunnissa ja kirkollisissa elimissä sekä totesi lopuksi "Nyt olemme pirkkalaisia", mutta silti meillä on lupa säilyttää karjalaisuutemme ja vaalia heimomme rikasta kulttuuriperintöä jälkipolville.

Maanv. Aapro Jääskeläisen kirjoittaman juhlarunon lausui rva Elma Pirkkanen. Sekakuoro Pirkat esitti kuorolaulua johtajanaan kanttori P. Seppälä. Tämän jälkeen saimme kuulla totuttuun tapaan kuulla karjalan murretta, rva Airi Mansikka pakinoi kehtolauluista.

Juhlapuheessaan rehtori Jouko Karanko kertoi kuinka jo esivanhempamme vanhat pirkkalaiset ja karjalaiset olivat yhteisellä asialla puolustamassa Karjalan vapautta sekä piti tärkeänä sitä, että karjalainen kulttuuri säilyisi jälkipolville ja rikastuttaisi koko isänmaatamme. Yhteisvoimin on tätä rakasta isänmaatamme rakennettava ja yhteinen kotiseutu Pirkanmaa on meitä yhdistämässä. Juhlapuheen jälkeen saimme kuulla kauniita duettoja rva Elma Seppälän ja kanttori Pentti Seppälän esittämänä. Rouva Eevä Koironen esitti katkelmia Opirista loistavasti.

Karjan Liiton myöntämät ansiomerkit jakoi Karjalaisseurojen Tam-

pereen piirin puheenjohtaja majuri V. Viherto. Hopeisen ansiomerkini saivat Airi ja Arvi Mansikka ja pronssisen ansiomerkini Aapro Jääskeläinen, Siiri Koppanen, Lempi Laamanen, Matti Niippa ja Lahja Orpana. Viherto puhui ansiomerkini saajille ja puheeseen vastasi Arvi Mansikka.

Vapaan sanan aikana juhlii seuraa onnitteli ensimmäisenä Pirkkalan kunnanvaltuuston puheenjohtaja, sosiaalipäällikkö Erkki Puustinen ja ojensi kunnan viirin seuralle, seurakunnan onnittelet toi rovasti Yrjö Hietalahti, niinkään naapurikarjalaisseurat ja liikelaitokset sekä Karjalan Liitto onnittelevat seuraa adressein ja kukkalaittein.

Juhla päättyi voimakkaasti laulettuun Karjalaisten lauluun ja yli puolitoistasatainen juhlayleisö lähti tyytyväisin mielin onnistuneesta juhlasta kotimatalle, vakaasti uskoen, että karjalaisuus elää voimakkaasti Hämeen heimon sydämessä Pirkkalassa.

SORSAEMO

Yli niityn viherväen
käy kesän lauha tuuli.
Kaislat rantaan kahisee
sen kauvaksi jo kuuli.

Laineet loiskii lahden rantaan
vene keinuu, kiikkuu.
Näppärästi sorsaemo
rantavedessä liikkuu.

Siinä rannan lainehilla
kaislankorsi soutaa.
Kotikullan seinämiin
sen sorsaemo noutaa.

Veden alla rantakivet
raapii veneen pohjaa.
Sorsaemo poikueensa
kaislikkohon ohjaa.

B. Koivumäki

Oriveden Karjala-seura 25-vuotias

Oriveden Karjalaseuran juhlapäivä alkoi jumalanpalveluksella, jossa saarnasi lääninrovasti Jalmari Aarnio. Sen jälkeen oli vuorossa kunnianosoitus kirkkomaalla. Kirkkokahvit nautittiin ja pääjuhla pidettiin Oriveden Opistolla. Juhla alkoi Karjalaisten laululla.

Tervehdyspuheessaan Oriveden Karjalaseuran puheenjohtaja agrol. Teuvo Viskari totesi sodanjälkeisinä vaikeina ja ankeina aikoina syntyneen Oriveden Karjalaseuran olleen vahvana yhdyssiteenä ja henkisenä sekä taloudellisenä tukena kotikonnultaan karkoitettun heimon keskuudessa. Nyt on seuran työ muuttunut lähinnä Karjalaisen kulttuurin vaalinnaksi ja siirtämiseksi nuorelle polvelle, jonka mukaansaaminen on tärkeää.

Rouva Marja Suurosen lausuttua kolme runoa Kantelettaresta — Kuluu ikä laulamattakin, Omat ovat virret oppimani ja Jopa Laulamaahan — ja Oriveden Mieslaulajain esiinnyttyä dir.cant. Juho Mustosen johdolla, piti juhlapuheen rehtori, past. Jouko Karanko. Hän sanoi karjalaisten kulttuuriarvojen vaalinnan ja siirtämisen jälkipolville olevan nyt Karjalaseurojen ja liiton keskeisimmän tehtävän. Tärkeintä on varttuvan eli kolmannen polven mukaansaaminen työhön. Karjalatietoutta voidaan lisätä vaikka perustettavien Karjalan opintokerhojen puitteissa. Pelkkä tunteenomaisen karjalaisuus ei näet riitä nuorten mukaansaamiseksi. Meidän on saatava poikamme ja tyttäremme näkemään, että jätimme taaksemme kulttuuririkkaan Karjalan. Karjala-tietoutta on lisättävä myös muu-heimolaisten keskuudessa.

Seuran historiikin esitti johtaja Verner Suuronen, todeten mm., että työ karjalaisten nuorten keskuudessa aloitettiin Orivedellä viime vuon-

na. Ohjelmassa oli vielä koululainen Johanna Mustosen pianonsoittoa ja rouva Sirkka Kirkisen yksinlaulua. Häntä säesti dir.mus. Tauno Suihko.

Karjalan Liiton pronssiset ansiomerkit jakoi Karjalan Liiton edustajana Erkki Ilonen, tuoden samalla liiton, Tampereen Karjalaseurapiirin ja Kangasalan Karjalaisten tervehdykset. Merkkien jaossa avusti rouva Marja Suuronen. Ansiomerkini saivat: Sylvia Kopsus, Suoma Parkkulainen, Jalmari Aarnio, Juho Kajarinne, Jooseppi Kopra, T. O. Salomaa, Matti Suuronen, Verner Suuronen, Teuvo Viskari ja Jalmari Vulli. — Merkkien saajien puolesta puhui lääninrovasti Jalmari Aarnio. — Vapaan sanan aikana onniteli-

Viialan Karjalaiset ry.

Vuosikokous pidettiin Vilho Sipiläisellä 24. 4. -66. Seuran puheenjohtaja Juho Kauranen toimi kokouksen puheenjohtajana. Pöytäkirjan kirjoitti Toivo Männikkö. Seuran sihteeri Iivari Karpanmäki luki vuosikertomuksen, josta kävi selville että seura oli järjestänyt suunnistuskilpailun 22. 5. -65 Arjärven maastossa Tampereen Karjalaisseurapiirin toimeksiannosta. Osanottajia oli monesta seurasta. Naisten kilpailun voitti oman seuran jäsen, op. Asta Pentikäinen. Seura oli lippuineen edustettuna myös Karjalan Liiton suurjuhlissa Helsingissä. Kertomus hyväksyttiin pienin lisäyksin.

Rahastonhoitaja Eero Kirves, esitti seuran tilit, jotka sellaisenaan hyväksyttiin. Tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus.

Johtokunnan erovuoroiset jäsenet Juho Kauranen ja Vilho Sipiläinen

vat juhlii seuraa mm. Oriveden kunta, kunnan viirin ojensivat valtuuston puheenjohtaja Olavi Opas ja kunnanjohtaja Tapio Taivalaho edellisen puhuessa, Oriveden seurakunnan tervehdyksen toi lääninrovasti Aarnio, Suvanto Säätiön shekin luovutti mv. U. A. Pulakka, Kauppakunta Kotipohjan tervehdyksen toivat toim.j. L. Mattila ja mv. V. Viskari, Oriveden Osuuskassan shekin luovuttivat ins. O. Opas ja joht. V. Suuronen, Juupajoen Karjalaisten onnittelet esitti rva Mirjam Mäkinen. Sähkein olivat muistaneet op. Matti Suuronen Lohjalta ja maist. Martta Hämäläinen Helsingistä. Vaikuttava karjalaisessa hengessä vietetty juhla päättyi Maamme lauluun.

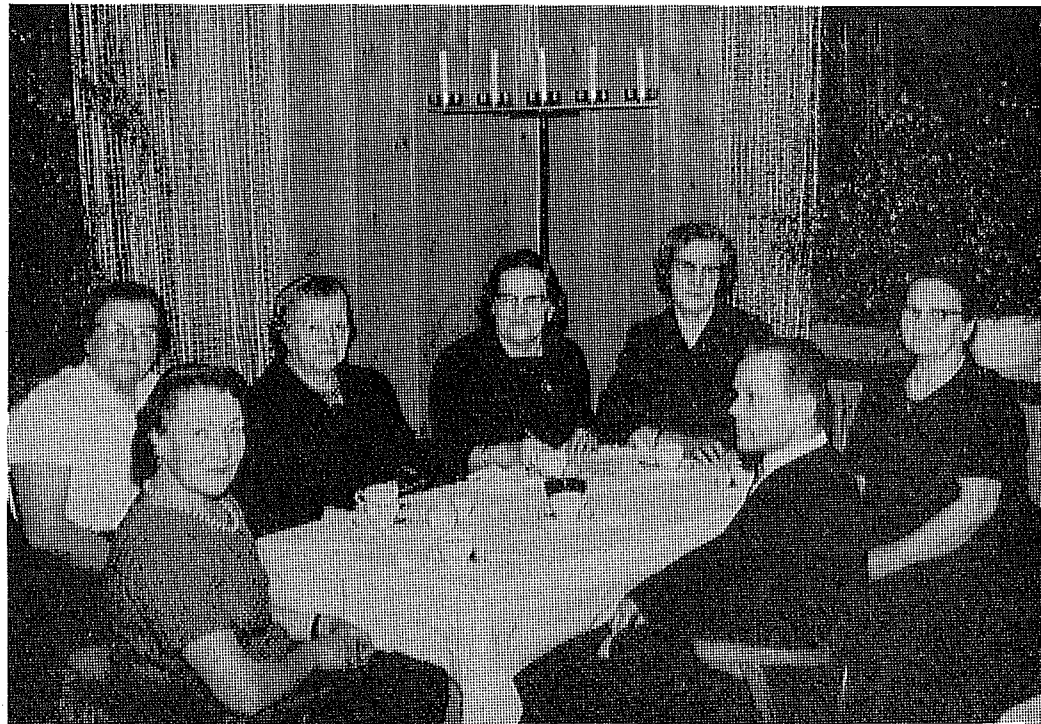
valittiin uudelleen. Erovuorossa olevan varajäsenen Hilja Vaskon tilalle valittiin opettaja Asta Pentikäinen.

Tilintarkastajiksi tulivat entiset Niilo Vasko ja Eino Tetri, varalle Väinö Vuorinen ja Nestori Nykänen. Jäsenmaksu pysytettiin ennallaan yhtenä markkana.

Edustajaksi Karjalan Liiton vuosikokoukseen valittiin Juho Kauranen.

Puheenjohtaja kiitti lopuksi kokouksen osanottajia vilkkaasta ja asiallisesta asioiden käsittelystä, sekä crittänkin talonväkeä runsaasta kestäytsestä karjalanpiiraineen.

Myöhemmin pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin seuran puheenjohtajaksi opettaja Arvo Pentikäinen, varapuheenjohtajaksi Juho Kauranen, rahastonhoitajaksi Eero Kirves ja sihteeriksi Iivari Karpanmäki.

Helsingin Sakkola-Seuran vuosikokouksesta Kestikartanossa 29. 3. 1966. Kuvassa vasemmalta: Pöydän päässä neiti Alma Nihti, rouvat Maria Luostarinen, Maikki Lamppu, Elsa Kallinen, Iida Sikiö, Lempi Hirvonen ja herra Vilho Ihalainen.

Helsingin Sakkola-Seuran vuosikokous

Helsingin Sakkola-Seuran ohjelmallinen vuosikokous pidettiin Kestikartanon hääsalissa tiistaina maaliskuun 29. päivänä.

Foikkeuksellisesti vuorossa ensimmäisenä oli ohjelmapuoli, jotta siitä vastaavat saattoivat vapautua aikaavievistä vuosikokousmuodollisuuksista.

Ohjelma aloitettiin yhteislaululla minkä jälkeen nuori sellisti Tero Airas esiintyi Eeva Melonin säestäessä pianolla. Ohjelmaan tavaltaan kuuluivat myös perinteelliset munavoikakkarat, joita nautittiin kahvin kera. Muusta ohjelmasta mainittakoon mm. Eteläkarjalaisen Nuorisoseuratyön Tukisäätiön Nais-toimikunnan puheenjohtajan, rouva Kyllikki Wikströmin esitelmä entisen ja nykyisen Karjalan jakautumisesta eri kulttuuri- ja talousalueisiin, sekä Sakkolan entisen kirkkoherran, rovasti Arvo Lies-

maan tarinointi elämyksistään sakkolalaisten parissa heidän entisellä ja nykyisillä asuma-alueillaan.

Vuosikokous, johon osallistujia oli saapunut poikkeuksellisen vähälukuisesti, vain kolmisenkymmentä Sakkola-Seuran jäsentä, valitsi puheenjohtajakseen agronomi Kaino Revon ja pöytäkirjan pitäjäksi seuran sihteerin Kaija Saariahon. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi ja kuluneen vuoden toimintakertomus hyväksyttiin. Alkavaksi vuodeksi seuran puheenjohtajaksi valittiin uudelleen edellisenä vuonna tehtäviä hoitanut ins. Lauri Sääksjärvi. Johtokunnan jäsenistä erovuorossa olleet Hellevi Kuuppo ja Eka Karppanen valittiin samoin uudelleen ja uudeksi jäseneksi Mailis Söderströmin tilalle Elsa Kuusisaari. Varajäseneksi Mirja Melonin tilalle valittiin Terho Myllö.

Alkavalle viidennelle toiminta-

vuodelleen sai Sakkola-Seura ry:n johtokunta seuraavanlaisen kokoonpanon:

Insinööri Lauri Sääksjärvi, pj., päätoim. Tyyne-Kerttu Virkki, varapj., rva Kaija Saariaho, sihteeri, rva Kerttu Pikänen, rah.hoit., ylivahdim. Reino Söder, isäntä, nti Hellen Naskali, emäntä, maist. Hellevi Kuuppo, kapt. Janne Lopponen, työnjoht. Urho Kallinen, mainoshoit. Eka Karppanen, rva Elsa Kuusisaari, rva Aune Pitkänen, varajäsen, joht. Terho Myllö, varajäsen.

Toimintasuunnitelman mukaan päätettiin seuran toiminnan tehostamiseksi perustaa 6-henkinen ohjelmatoimikunta, jonka puheenjohtajana on mainoshoit. Eka Karppanen ja muina jäseninä Vilho Kuparinen, Reino Söder, Aulis Airtto, Sirkka Koponen ja Elsa Aarnio.

Lopuksi uusi johtokunta piti oman kokouksensa. E. K.

Sakkolalaisia koolla Tampereella

Talvi- ja jatkosotiin osallistuneita sakkolalaisia oli 27. 4. yhteisessä tilaisuudessa Suvanto Säätiön kutsumina Tampereella Suomalaisella klubilla yli satapäisenä joukkona. Kun oli asetettu pitkien pöytien ääreen aloitettiin ohjelma laulamalla yhteisesti Karjalaisten laulu. Suvanto Säätiön asiamies teknikko Yrjö Raaska kosketteli tervehdyspuheessaan säätiön erilaisia toimintamuotoja, joihin on kuulunut mm. yhteisten tilaisuuksien järjestäminen, jolloin on kokoonnuttu yhteen erilaisissa merkeissä. Nyt ovat vuorossa sotiin osallistuneet sakkolalaiset, täällä joukossa on niitkin, jotka ovat osallistuneet vapaussotaan, jonka tuloksena saatiin valtiollinen itsenäisyys.

Tämän jälkeen rehtori Jouko Karanko puhui yhteisistä muistoista, jotka tätäkin joukkoa yhdistävät. Hän pahoitteli sitä että nykyiset nuoret ainakin teinimaailmassa, ovat unohtaneet niiden taisteluiden arvon ja merkityksen, mitä on käyty Suomen itsenäisyyden puolesta ja joiden tuloksena on se että vielä nytkin saamme asua ja työskennellä vapaassa maassa. Hän pyysi jokaista läsnäolijaa selostamaan lapsilleen Suomen itsenäisyydestä käytyjen taisteluiden merkitystä ja arvoa. Nykynuoret kuvittelevat helposti että meillä olisi sama vapaus ja samat oikeudet, vaikka mitään taistelua ei niiden puolesta olisi käytykään. Me täällä olijat tiedämme ettei niin ole asianlaita.

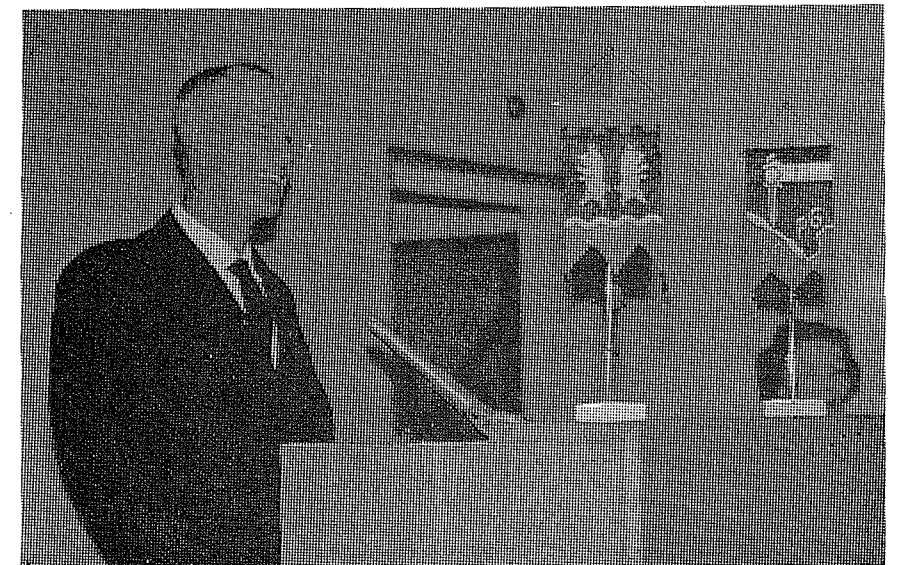
Kanttorin rouva Lehmusvuori esitti kahteen kertaan yhteislaulua miehensä säestämänä.

Minä en ole nähnyt Sakkolaa sen kukoistusaikana normaalisessa elämässä, aloitti puheensa rovasti J. Laurila. Kun saavuin sinne virkaani 1942, oli suuri osa pitäjää poltettu ja hävitetty. Kaikki nuo-

ret miehet ja naisetkin olivat rintamalla ja sotilaallisissa tehtävissä. Vain lapset ja vanhukset olivat kotona suorittamassa jokapäiväisiä askareita ja jälleenrakennustöitä. Niihin päiviin sisältyi paljon murhetta ja paljon huolia. Mutta sittenkin oli ihmisten mieli toivorikas. He olivat päässeet jälleen omalle kotiseudulleen ja tekivät ilolla työtään tulevaisuuden hyväksi. He luottivat ikiaikojen Jumalaan, joka oli ollut

laisia. Monet näistä ovat vieläkin sotilasalalla ja tärkeissäkin tehtävissä. Myös sakkolalaiset ovat osoittaneet viimeisissäkin sodissamme erikoista urheutta ja uhrimieltä. Väinö Linna on romaanissaan tehnyt kuuluisaksi sotamies Rokan, jonka esikuvana oli sakkolalainen Viljami Pylkäs.

Tämä "oikea" Rokka oli mukana tilaisuudessa ja suosionosoitusten saattamana hänen oli noustava pu-

Sakkolan rintamamiesten tilaisuudesta. "Rokka" puhuu. Oikealla pöydällä Sakkola-viiri ja Er. P6 viiri.

heidän toivonsa ja perustuksensa ennenkin vaikeina aikoina. Puhe päätettiin yhteisellä virrellä: Jumala omi linnamme.

Majuri Viherto toi Karjalaisseurojen Tampereen piirin tervehdyksen. Me karjalaiset olemme saaneet asuttavaksemme maan, joka on aina ollut idän ja lännen kiistakapulana. Monta kertaa on karjalaisten asuinpaikat hävitetty. Mutta karjalaiset ovatkin saaneet voimakkaan maanpuolustustahdon kuin muut suomalaiset. Ollessani kadettikoulussa, oli siellä silloin kolmen neljäsosaa karjalaisia Joensuun, Sortavalan ja Viipurin oppikoulu-

hujalavalle. "Kerro nyt jotakin!" huudettiin. "En muista mitään, kun tämä tuli ihan yllätyksenä", puolusteli hän. Pian osoittautui kuitenkin ettei Rokka pelännyt enempää ihmisten edessä kuin sodassa-kaan konepistoolinsa takana vaan kertoili sujuvasta "nakun", ja leivänhakumatkaltaan naapurin puolelta Itä-Karjalassa.

Er. P. 6 puolesta luovuttivat joukko-osastonsa viirin Suvanto Säätiölle Eino Laamanen ja Aapro Jääskeläinen ensinmainitun puhues-
sa Suvanto Säätiön myötämielisyydestä joukko-osastoa kohtaan. Viirin ottivat vastaan Yrjö Raaska ja

IIVARI KARPANMÄKI:

Liikenneolojen kehityksestä Sakkolassa

II

SILTAVAHDIT

Kiviniemen kosken pohjoisrannalla oli sillankorvassa pieni mökki, ns. siltatupa, joka oli siltavahdin asuntona. Silta oli suljettu porteilla, jotka väkipyörien avulla voitiin avata ja sulkea tuvan sisältä kamppia kiertämällä. Päivisin pidettiin portit sen verran raollaan että jalkamies sopi siitä kulkemaan ja liikennettä tarkkailtiin jatkuvasti, mutta yöksi ne suljettiin niin ettei kukaan päässyt ylittämään siltaa ellei vartija avannut portteja. Portinpielessä oli iso kello, jota soittamalla saatiin siltavahti herätetyksi yölläkin mihin aikaan tahansa.

Siltatuvan ulkoseinässä oli isokokoinen taulu, johon oli tekstattu suurilla kirjaimilla seuraavaa: Siltamaksut. Jalankulkija 10 p. Hevos-

Uuno Pulakka, joka puheessaan toi kiitokset joukko-osastolle. Olihan tämä talvisodan Keljan verisessä taistelussa menestyksellisesti puolustanut keskeisintä Sakkolaa.

Viirissä on musta-punaiset Karjalan värit ja kuvaa se Suvannon alajuoksua ja Taipaleen jokea. Yläpuolella on tikaria pitelevä käsi. Tikarin kärki osoittaa Keljan taistelupaikkaa.

Pöydällä oli myös kappale Sakkola-viiriä, joka oli juuri valmistunut. Raaska ilmoitti että ensimmäinen kappale tätä viiriä oli luovutettu kaksi päivää aikaisemmin Karjalan Liitolle sen vuosikokouksessa Helsingissä. Sakkolan viirissä ovat samat värit ja keskellä on pystyasennossa kaksi kultaista porsasta, jotka kuvastavat Sakkolan keskeistä elinkeinoa monen vuosikymmenen ajalta, joka teki Sakkola-nimen tunnetuksi ympäri Suo-

mies 50 p. Irrallinen lehmä tai hevonen 25 p. Polkupyörä 25 p. Juosten ajo sillalla kielletty 40 mk sakkon uhalla.

Oman pitäjän asukkailta ei siltarahaa kannettu. He joutuivat sen suorittamaan kunnanverojen yhteydessä. Monilla kiviniemeläisillä oli maita ja metsiä vesistön toisella puolella, olisi tullut kovin kalliiksi, jos olisi pitänyt jokaisesta puukuormasta tai muutenkin omalla maalalla käynnistä suorittaa eri maksu. Rahan saanti oli siihen aikaan tiukassa.

Siltavahti oppi pian tuntemaan oman pitäjän asukkaat ja päästi heidät ilman muuta sillan ylitse. Vieraiden pitäjien ihmisiltä siltamaksu perittiin ilman armoa. Van-

men Kummankin viirin on suunnitellut ja piirtänyt taiteilija Armas Lähteenkorva Käkisalimesta.

Helmi Uosukainen ja Väinö Kekki toivat kumpikin kiitoksensa osanottajien puolesta Suvanto Säätiölle, joka oli tällaisen yhteisen ja kokoavan tilaisuuden järjestänyt.

Lopuksi entinen kansanedustaja Antti Kuisma kertoi nuoruudenmuistojaan, jotka koskivat vapaussodan alkuaikoja, jolloin melkein olemattomin asein ja huonosti koulutettuina jouduttiin taisteluun monta vertaa paremmin varustettua vihollista vastaan.

Ohjelman aikana nautittiin yhteisen aterian. Tilaisuudessa vallitsi välitön ja rattoisa mieliala. Osanottajia oli saapunut joka puolelta Suomea. Oli virkistävää tavata entisiä ystäviä, naapureita ja aseveikkoja vuosikymmenien takaa.

hempien ihmisten kertomana muistan seuraavanlaisia tapauksia. Eräs nainen tuli sillan ylitse eikä hänellä ollut rahaa, mutta hänellä oli kädessään "sukanneulominen". Siltavahti otti tämän ylikulkumaksusta. Joskus sattui niin yltiöpäisiä matkamiehiä että jos jostakin syystä siltaportti oli auki, niin he löivät hevosta selkään ja täydellä laukalla ajoivat sillan ylitse päästäkseen suorittamasta siltamaksua. Tavallisesti lähti siltavahti toisella hevosella takaa-ajoon ja saavutti karkulaisen usein kymmenien kilometrien päästä. Tällöin hän peripaitisi siltamaksun myös 40 markan sakkon sillalla juosten ajosta. Siltavahti sai kaikki nämä rahat omaan kukkaroonsa ja piti huolellisesti silmällä ettei määräyksiä päästy rikkomään.

Kerrotaan että ensimmäinen auto kulki sillan ylitse kohta vuosisadan vaihteen jälkeen. Siltavahdina oli Varvas Matti. Kun siltataksassa ei autosta mainittu mitään — ne olivat tähän aikaan perin harvinaisia — peri Matti tästä maksua 10 mk. Kun naapurit ihmettelivät summan suuruutta, vastasi Matti: "Oha näil herroil rahhaa".

Siltamaksuja koettivat monet kiertää mahdollisuuksiensa mukaan. Eräs mies kantoi selässään polkupyöränsä sillan yli ja sanoi että jalkaisinhan minä tulin.

Kuka sitten pääsi siltavahdiksi ja millä tavalla? Jokainen vuosi pidettiin kunnantalolla huutokauppa, jossa siltavahdinoikeus annettiin sille, joka maksoi enemmän. Tämä maksu vaihteli 800—1 500 silloista markkaa.

Siltavahdit lie olleet enimmäkseen kiviniemeläisiä, mutta tuli sinne joskus onneaan koettamaan naapurikylienkin ihmisiä. Kosken eteläpuoleisella rannalla eli sievässä punaisessa mökissään sustari Matti Lamberg, joka oli näillä siltarahoilain niin rikastunut että eli koroillaan, mikä oli harvinaista silloisissa oloissa. Matti itse ehtikin kuolla varakkaana miehenä, mutta 1918 inflaatio söi heidän säästönsä niin että hänen leskensä Varpu joutui turvautumaan kunnan apuun. Monia kertoja oli siltavahtina myös Matti Varvas, jonka talo oli kosken pohjoisrannalla vastapäätä Lambergia. Hän oli tullut Kiviniemeen kotivävyksi Kuninkaanrististä suureen Tervosen taloon. Matti oli myös yritteliäs mies, mutta luonteeltaan sellainen ettei raha päässyt hänen taskussaan pesää tekemään. Sakkolan kirkolta tuli siltavahdiksi Aatami Koppanen ja Viiksanlahdesta Aatami Raaska. Kumpikin heistä sitten osti maatilan Kiviniemestä, jonne he asettuivat pysyvästi asumaan. En tiedä että hankkivatko he suurempia rahoja siltavahdin hommasta. Kuitenkin he olivat kunnollisia ja arvostettuja henkilöitä uudella kotipaikkakunnallaan. Aatami Koppanen oli kansanvalistusmiehiä ja oli poikineen perustamassa Kiviniemen Nuorisoseuraa. Aatami Raaska taas tunnettiin hartaana kristittynä, joka toimi mm. vuosikymmeniä pyhäkoulunopettajana.

Siltavahdinpito oli onnenkauppaa. Joinakin vuosina siinä voi ansaita hyvinkin ja seuraavana vuotena ehkä menettää, minkä oli edellisenä vuotena ansainnut. Luulen että sellainen vuosi kuin 1908 oli siltavahdille kulta-aikaa. Silloin oli maatalousnäyttely kosken eteläpuolella, jossa kävi kansaa tuhatmäärin. Koska laivalaiturit olivat kosken pohjoispuolella, täytyi suurimman osan kauempaa saapuvista näyttelyvieraista ylittää koski ja suorittaa

siltaraha. Myös Pietariin ajettua karjalaumat olivat siltavahdille tuottoisia. Tällaisessa laumassa saattoi olla sataakin eläintä ja jokaisesta suoritettiin siltamaksu.

Monet siltarahaoikeuden vuokranneet henkilöt pitivät jotakin vierasta luotettua ihmistä siltavahtina. Muistan sellaisen kuin esim. Hyyrysen Tommin, joka oli puuseppä ja kuljeksi itse höyläpenkkeineen pitkin kylä töissä, mutta perhe asui siltatuvassa ja hoiti vahdin tehtäviä. Otaksun etteivät he muuta palkkaa saaneet kuin tämän asumaoikeuden, kun heillä ei omaa asuntoa ollut. Olipa siltavahtina sellainenkin kuin Antti Pitkänen, hiukan omalaatuinen mies, josta on kerrottu aikaisemminkin Suvannon Seudussa. Olin silloin ehkä 5—6-vuotias pojannaskali kun tehtäväkseni tuli viedä maitoa joka aamu siltavahdille, matkaa ei ollut puoltakaan kilometriä. Kuljetin maitoa litran pullolla. Kerran, kampiessani aidan ylitse, pääsi pullo putoamaan kainalostani, särkyi ja maito meni maahan. Se oli suuri vahinko ja suru pienelle miehelle. Ei ole kuitenkaan jäänyt mieleeni että vanhempani olisivat olleet siitä erikoisemmin vihaisia. Vahinko mikä vahinko. Sain kotoa uuden pullon ja lähdin yrittämään uudestaan paremmalla onnella. Menin aina mielelläni tälle matkalle, sillä Antilla oli mukavia tarinoita. Usein hän otti myös viulunsa esille, alkoi soittaa ja kieli hänen suussaan niin hauskaasti möklähteli. Siellä näin viulun ensi kerran ja lienen saanut siitä jonkunlaisen innostuksen koska jo kymmenvuotiaana aloin itsekin viuluja rustaamaan.

Niin kauan kuin sillalla oli vartija, sitä hoidettiin huolellisesti. Melkein jokainen aamu silta lakastiin puhtaaksi hiekasta ja hevosentakaroista. Sillan keskikannella, jossa hevoset kävelivät, oli noin tuuman paksuisista laudoista tehty laudoitus, kun etenkin talvella oli he-

vosilla erävät hokit kengissä, olisivat ne pian kolhineet paksuista lankuista tehdyn sillan kannen pilalle. Kun nyt laudat kuluivat, oli helppo vaihtaa ne uusiin.

Maamme itsenäistyttyä joutuivat maantiet ja Kiviniemen siltakin valtion haltuun. Sillan ylitys tuli kaikille vapaaksi. Siltamökissä asui yhä vartija, joka piti sillan kunnossa ja valvoi muutenkin liikennettä, mutta yhtä tarkkaa ei vartiointi enää ollut. Sillan ylitse sai kulkea miltei mielensä mukaan.

Kun silta oli rakennettu "vitjojen" varaan niin se heilui kovasti, tämä lie ollut syynä siihen että juosten ajo oli kielletty. Kun esim. sotilaskomppania marssi sillan yli niin komennettiin tahti sekaisin, sillä äkillinen painon vaihtelu sai sillan kovasti notkumaan. Olin joskus ongella kosken rannalla kun ratsumies ajoi sillan ylitse täydellä laukalla. Näkyi selvästi kun silta heilui ylös ja alas useita kymmeniä senttejä.

Suurimman rasituksen aiheutti sillalle kasvava kuorma-autoliikenne. Oli olemassa 10 tonnin painorajoitus, mutta kukaan ei mitannut esim. niiden tukkikuormien suuruutta joita kymmenittäin ajoi jokaisena päivänä sillan yli. Silta kesti kuitenkin kaikki rasitukset loppuun asti. Talvisodan alkaessa räjäytettiin molemmat kosken yli johtaneet sillat.

Kun Tauno Huuska kävi Kiviniemessä 1963, kertoi hän venäläisten rakentaneen uuden, vahvemman ja leveämmän sillan entiseltä paikalta kosken ylitse.

— — —

Niinkuin edelläolevasta selviää, on kaukoliikenne Viipurin — Pietarin — Käkisalmen maantiellä ollut melkoisen vilkasta jo ennen maamme itsenäistymistä. Vaikka elettiinkin omavaraistaloutta niin tarvittiin silloinkin liikennettä ja kaupaa. Olihan Kiviniemessä majatalokin ollut 1600 luvulta saakka.

Eräs Kurkijoen markkinareisu

Se oli siinä 20—30-luvun vaihteessa, vuotta en tarkalleen muista. Nämä markkinat olivat kerran vuodessa maaliskuussa. Meillä oli tapana isä Antin kanssa käydä näillä markkinoilla joka vuosi. Nyt oli taas tällä kertaa lähdön edellinen päivä, ja pappa tuumaili siinä, että täytyisi käydä kylässä, jos saisi sopivamman markkinahevosen kuin mikä silloin oli kotona. Minä sain määräyksen laittaa eväät ja reen lähtökuntoon aamua varten, sillä lähdön piti tapahtua aikaisin, koska matka, noin 80 km, oli tarkoitus ajaa samana päivänä. Isäpappa valjasti humman pekureen eteen ja lähti hakemaan uutta hummaa. Muutaman tunnin kuluttua hän ajoi kotiin ja valjaissa oli komea mustaharja ruuna. Kun menin pihalle vastaan katsomaan uutta hevosta, niin isä kehoitti minua menemään koettamaan. En silloin arvannut, mitä se omituinen hymyily tarkoitti. Käänsin humman tielle, se käveli rauhallisesti, ajattelin kokeilla jalannousua ja ohjastin sitä mukaa, mutta ruuna oli eri mieltä ja jatkoi rauhallista käyntiä. Samalla huomasin, että sellainen kapine, jota käytettiin hevosen sytytykseen, oli käden ulottuvilla. Tuumasta toimeen. Kokeilin ensin oikealta puolelta, tuloksella, että oltiin vasemmalla ojassa. Käänsin tielle uudemalla vasempaa puolta, tulos oli muuten sama. Vauhti ei parantunut, oltiin vain oikeanpuoleisessa ojassa. En jatkanut kokeilua sen enempää, palattiin takaisin pihaan ja sanoin isälle hänen saaneen hyvän markkinahevosen.

Seuraavana aamuna valjastettiin ruuna markkinareen eteen ja käskettiin jättää hyvästit tälle paikalle. Ajettiin ensimmäiseen syöttöpaikkaan Kalmpolveen, siellä oli toisiakin markkinaa menijöitä. Erikoisesti on jäänyt mieleen Karosen

Sakolassakin oli hyviä hevosia ja hevosmiehiä. Tässä kuvaus eräästä markkinareissusta.

(Simo) Mikko, hänellä oli, silloisissa oloissa harvinaista, lämminverihvonen. Mikko oli kykkysillään reen takana kädessään Kurkijokelainen. Kun kysyttiin, mitä hän siellä vah-tii, Mikko sanoi: Kun tuo P-kisen Stiihaha meinaa syyvä tuon rievun.

Kun oli sajut juotu ja haukattu eväitä, jatkettiin matkaa seuraavaan syöttöpaikkaan Käkisalmeen, jossa pidettiin sellainen reilu tunnin tauko. Käkisalmeen Kivisalmen-ta jatkettiin matkaa Laatokan jäätä myöten aina Kurkijoen Lopottiin saakka.

Kun saavuttiin kortteeritaloon, oli siellä jo toisia markkinamiehiä meitä vastassa mm. Matti Valtonen kurkijokelaisia, Elias ja Aleks Käppi ja Karosen Yllö (Yllölä) Vuokse-lasta ja Äikään Jooseppi P-järveltä. Jo heti pihalla Valtosen Matti ja Käpin Elias (olivat porukassa) alkoivat puhua hevosen vaihdosta. Sanoivat olevan tallissa kovaleukaisen ja menevän tamman, Eliaksen mielestä minulle juuri sopivan ajokin.

Sitten kyselivät, millainen se meidän ruuna on. Isä sanoi heille, että meitä huonommat miehet eivät olisi tänne saakka päässeet, eikä siinä sen pitempiä juttuja pidetty, riisuttiin ruuna ja vietiin talliin. Samalla katsottiin se vaihdokas, laiha tammanretku ja kankiraudoilla suupielet vedetty rikki.

Emäntä oli sillä aikaa keittänyt meille tulokahvit. Niitä juotaessa isännät alkoivat taas hieroa sitä hevosvaihtoa, siinä tuli vielä ohimenes-sanottua, ettei näin tuttuja miehiä tekisi mieli pettää, mutta ne

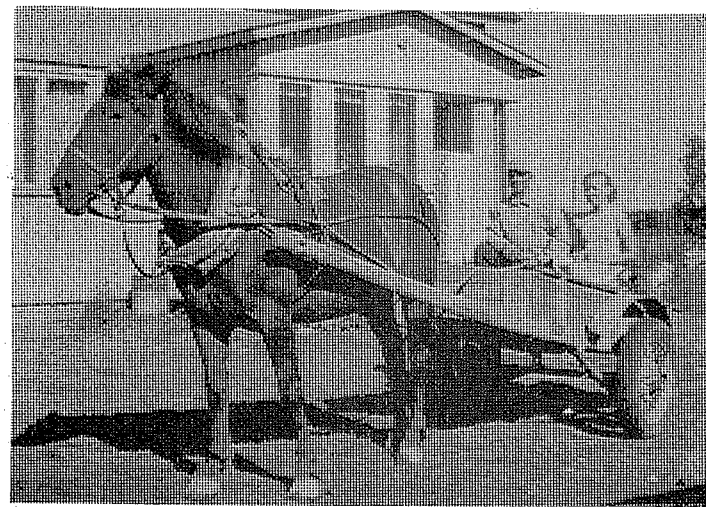
luulivat meidän vain piruilevan ja niin se vaihto sitten vaan syntyi.

Kun illalla me nuoret pojat K. Mikon kanssa oltiin lähdössä Palkunnantalolle Markkinatansseihin, Mikko huumorimiehenä esittelmään, eikä muita lähtijöitä löydy, vaan täytyykö meidän mennä kahden. Silloin löytyi ehdokkaita, ukko kuin ukko olisi ollut lähtemässä, mutta Mikko löysi syitä kaverin valitsemiseen. Lopulta hän päätyi yhteen sanokaamme Pekan Yllöön, tätä piti kaikkein luotettuna jälkijutuista. Niin me sitten kolmeltaan lähdettiin. Tälle kolmannelle olimme luvanneet vapaapääsyn.

Kun saavuttiin taloon sisälle ja heitettiin isompia vaatteita naulak-koon, sanoi Mikko Pekan Yllölle: "Ei sinun tarvitse riisua, kun sinulla on uusi turkki, meillä kun on tällaiset vanhat resut". Yllöllä oli aivan tuliterä Hersryyniturkki, kuten meidänpuolella sanottiin. Niin sitä painuttiin saliin.

Mikko piti aina välillä seuraa Yllön kanssa hyvillä jutuillaan saaden kaverinkin oikein juttutuulelle. Tyttöjäkin alkoi kiinnostaa se meidän kaveri ja tiedustelivat, lähtisikö tuo pappa tanssimaan. Minä kehoitin vain hakemaan ja siitäkos tuli lystiä koko joukolle, kun kaveri turkki päällä pisteli polkkaa. Jos järjestäjät olisivat ennakolta tietäneet, olisimme varmasti koko porukka saaneet vapaapääsyn.

Kun oltiin markkinoilla, jatketaan lisää sitä hevosjuttua. Oli toisen markkinapäivän iltapäivä. Silloin Käpin Elias käski Valtosen Pekan (Matin pojan) hakea vaihtoruuna latsiin myytäväksi. Minä vielä sanoin Pekalle, että varaa nyt hyvät sytykkeet, johon hän sanoi kyllä

Kirjoittaja omistamansa kantakirjatamma Sälén kyydissä.

keinot osaavansa. Kun illalla keräännettiin kortteeriin iltasajulle, vartuin onko hevoslangoilla mitä mainittavaa. Sen tiesin vanhastaan, että Elias Käppi ei tehdyt kauptasta purnaa, mutta sen verran tuumaili: "Kyl miust on ihme, jot työ sil ruunal kehtasitta tän -ast aijaa".

Markkinoiden jälkeisenä aamuna kokoonnuttiin Lopotissa aikaisemmin sovittuun aikaan kotiin lähtöä varten niinkuin muuttolinnut. Siinä oli sakkolalaisia Ukkosen Juho, Karosen Mikko ja Naskalin Salomon (Simon Sala) P-järveltä Äikään Joos, lisäksi Käkisalmen ja Räisälän isäntiä.

Simon Salalla oli ostettu oikein kaunis ja vireä nelivuotias tamma, tämä hevonen näytti meille matkan varrella sellaisen ihmeen, jota ei uskoisi todeksi, jos ei olisi parinkymmenen miehen silmin nähty.

Kun lähdettiin salmea pitkin ajelamaan Laatokan selälle, kävi niin, että meidän piti kesken menon muuttaa toinen hevonen valjaih-in, kun se joka pantiin perään, ei ruvennut kulkemaan perässä. Toiset menivät menojaan, mutta päästyään jo sinne Laatokan selälle, päättivät varttua meitä ja pysäyttivät hevoset käyntiin. Simon Salla nousi reestä itsekin kävelemään, hänellä oli sellainen pekurek. Siinä kävel-

lessä, aivan liukas jää kun oli, hän kompastui ja hevonen pääsi irti. Se kääntyi kohti Venäjänmaata ja paineli täyttä laukkaa. Karosen Mikko yritti ajaa kiinni, mutta jäi toiseksi. Alussa reki keikkui perässä, mutta sitten se irtautui aisoista ja hevonen jatkoi aisojen kanssa menoa. Siinä oli kerrakseen ihmettelemisen aihetta, seistiin ja katsottiin sitä menoa ja oltiin aivan varmat sen menetyksestä. Mutta ei siinä kumminkaan niin hullusti käynyt miltä ensin näytti.

Siellä kaukana selällä näytti olevan jääryöytkiä aika laajalla alueella. Se hevonen joutui menemään

sitä röykkiötä kohden ja kun se joutui sinne, se kääntyi oikealle ja jatkoi menoa. Etäisyyttä voi jokainen kuvitella siitä, kun sanon, että hevonen näytti jäniksen kokoiselta laukatessaan siellä. Aikansa kuletua röykkiön laitaa, se pysähtyi, otti vähän noin parin minuutin ajan henkeä takaisin, kääntyi ympäri ja paineli samoja jälkiä takaisin aivan meidän ohi rantaanpäin. Siinä oli noin 500 m:n päässä korkea kallionseinämä vastassa. Siihen se pysähtyi ja siitä saivat sitten kiinni. Arvata sopii meidän kaikkien ilo näin onnellisesta lopusta. Saatuamme hevosen uudestaan valjaih-in, lähdettiin sellaisella riemulla, että oli varmaan joskus kymmenenkin hevosta rinnatusten, eikä siinä laukkoja laskettu.

Käkisalmissa eräässä hotellissa oltiin sitten sajulla, olisi varmaan matkalla näkemämme lystin päälle joku ottanut näkäräisetkin, mutta oli kieltolain aika, eikä saanut kuin kuumaa teetä. Vaan kyllä sekin panti jutut luistamaan. Lienee ollut sen kuuman teen ansiota, kun lähdettiin siitä jatkamaan matkaa, olin kuulevinani jonkun hyräilevän "...kaikilla oli niin mukavaa, kun oli saanut olla siellä mukana..."

J. N.

KESÄRETKE

Pirkkalassa asuvat Sakkolan martat tekivät vierailuretken 22. 5. -66 Lempäälän niin kutsutulle Vanattaran omakotialueella olevaan upeaan ja kauniiseen Lyyli Lehtosen omistamaan omakotitaloon. Vieraat vastaan ottivat Haparaisten martat laulamalla marttalaulun. Haparaisten marttaseuran puheenjohtaja opettaja Rintakoski lausui vieraat tervetulleiksi, johon tervetuliaispuheeseen Sakkolan marttojen puheenjohtaja S. Laamanen vastasi kiittäen kauniista tervetuliaissanois-

ta. Herastuomari Kekki esitteli vieraille Vanattaran omakotialueen ja syntymäpaikan, sekä esitteli vieraille talon emännän ja tyttären, selvittäen että Lyyli Lehtosen miesvaimo Kalle Lehtonen oli pirkkalainen asuen Parpolan kylässä.

Haparaisten martat tarjoilivat vieraille tervetuliaiskahvit ja seurasi sitten oikein tarinahetki. Kahvitauon jälkeen rouva Anna Söder esitti Amerikassa olevan Hilma Alhon kirjoittamia kaksi runoa, Aino Kekkonen esitti pakinan, rouva Iida

TERVEISET CANADASTA

Olemme saaneet kirjeen Torontosta Väinö Vanhaselta, jossa hän haastelee seuraavaan tapaan.

— Terve, näkööhä sinnuuki!

— Terve vaa. Sieki oot tääl. Mitäs sin Torontoo kuuluu?

— Lähettii vaa talvii karkuu. Sakkola rotupossuha se siel rehentelöö Kola Daaniel vaimoosa kans.

Sakkolan hovin ja Sipilämien poika ilmaantuu joukkoon Turisti Clubin isossa ravintolasalissa Floridassa helmikuussa 1966.

— Jokos oot käynt kalas?

— Ei viel. Kalasatamas käin kaks kertaa Lanitan rannas ko ne urheilukalastusalueet tulleet merelt. Siel ol kaike kokosta kallaa, iha miehe mittasiiki joukos, ei niitä tunne, lienek kaik syötäviikää. Eileki turistit, viis henkii, maksoit hienost paatist puole päivä reisust 8 dollarii nokkaa koht. Venepäälikkö ja opas olliit laivaväikkii mukana. Siit jättiit kalat laituril ja läksit autoillee ja ajoi pois. Laivapoika perkas kalat, palottel ja rupes myymää, huutel kovast jot Frisk King Fisk for sale. Mieki os-

~~~~~

Niippa esitti runon. Rouva Huuska esitti kaksi kirjoittamaansa kronikkaa ja neiti Sipiläinen esitti kirjoittamansa sepustuksen evakkoajalta. Sitten seurasi entisen myymälänhoitaja Sipilän pitämä mielenkiintoinen juhlapuhe, välillä Haparaisien martat tarjoilivat valmistamiaan voileipiä, kaljaa, maitoa ja lähtiäiskahvit. Sitten oltiin kaikki potretissa. Molemmat puheenjohtajat ja talonemäntä kiittivät toisiaan, lopuksi laulettiin Karjalaisten ja Hämmäläisten laulut, minkä jälkeen vieraat lähtivät komealla linja-autolla kohti Pirkkalaa mistä olivat tulleetkin. — J. K.

tin puolel dollaril ison pannupaistin ja hyvää se ol. Näitä myyjii ol monta sammaa aikaa ja kansaa paljo.

— Mut toista se ol Suvannol enne. Kyl siint kunnalliskoi ja Hoviranna kohast läks kokil isoi kuhii, nen ne vast hyvvii olliit.

— Niil paikoillaha mieki kalastin. Mei koti ol melkei vastapäätä järve toisel puolel.

— Kyl mie muistan nähnee siunneis monta kertaa. Ylpuoloisiks sanottii ja lasettii kokat vähä erkohtaa jot ei sotkehunneet. Nyt vast tääl Floritas myö vast tutuks tullaa.

Vuokselan Leeni Varvas Siirinsä kanssa rupesi kehuaan Liuhanniemen hyviä kalapaikkoja. Valkjärven, Kivennavan ja Muolaan väki ei kerinnyt kuin kuunnella vain. Meitä oli koolla jo koko Karjala seura. Joukko vain yhä suureni kun istuttiin keskellä isoa ravintolasalia kahvikupit käsissä.

— Uot sie polttant noi pahast itseis auringos? Osta tään merkkistä aurinkorasvaa nyt. Myökiä uitii kaks kertaa tänäpäivän ja ves ol nii lämmintä meres.

— Kyl tuo Kuusisto Mauno laulo hyvin, tul Suomes tän käymää. Tule keskviikkon kirkkokonserttii, hää laulaa siel. Kyl näit suomalaisil on kaupungi kaunein kirkko nyt, vast valmistu ja velkaakaa ei jäänt yhtää. On niitä meis rikkaitaki. St. Antref Lut. kirkko Lake Worthissa. jossa on D. Ollila pappina. Mie olin yhten iltan seurois siel ja pit tuuva terveiset Agrikola seurakunnalt Torontost ja kirjoittaa nim siibe issoo vieraskirjaa.

— Tule rantaa huomen sammaa aikaa. Mein pittää lähtii Miami ja siit kylmää pohjoisee, jos ei muut tavata tääl ennää. Mut ens talven tullaa sammaa aikaa taas.

Ei pitäs oikei mainita, mut tuo Jenny, kainaloine kana täyttää 50 vuotta 21. p:nä toukokuuta 1966. Hää on Pansaarelt ja Naskali Jenny tyttönimeltää.

Terveisin: Väinö Vanhanen.

— — —

Kiitämme kirjeestä, terveisistä ja lehden tilausmaksusta, jotka kaikki ovat tulleet perille. Toivotamme onnea vuosiatäyttäneelle ja kaikille muillekin sakkolalaisille, jotka asuvat siellä suuressa Lännessä. Olemme iloisia että vielä muistatte vanhaa kotimaata ja lähetämme terveistemme.

Suvannon Seutu

Taidetta harrastaville lukijoillemme

Turun Yliopisto järjestää Turussa 26—30. 10. 1966 Ylioppilaiden Taidetapahtuman. Tämä on jonkunlainen näyttely, jossa esitellään erilaista taidetta, kuten kuvataide ja valokuvaus, musiikki, sävellyksiä ja esityksiä erilaisilla soittimilla, kirjalliset työt ja niiden esitys.

Osanottajia ei aseteta paremmuusjärjestykseen eikä makseta palkintoja, mutta jokaiselle, jonka töitä hyväksytään näyttelyyn, suoritetaan korvaus.

Taidetapahtuman keskustoimisto sijaitsee Turussa. Osoite on: Turun Yliopiston Ylioppilaskunta. Taidetapahtuma. Rehtoripellontie 4—6 Turku. Täältä voivat asiasta kiinnostuneet saada lähempiä tietoja. Viittaamme Viljo Kukon tässä numerossa olevaan ilmoitukseen.

Kirjoituskilpailu ratkaistu

Kirjoituskilpailuumme oli saapunut kymmeneltä kirjoittajalta viisitoista kirjoitusta sekä muutamia runoja, joita ei otettu huomioon koska kilpailu oli tarkoitettu suorasanaisten kirjoituksien varten. Julkaisemme runojakin muiden kirjoitusten lomassa jatkuvasti ja kiitämme lähetyksestä. Kirjoitusten aiheet olivat kaikki entisestä Sakkolasta ja oli niiden taso suhteellisen korkea. Palkintolautakuntana toimi lehtemme toimituskunta. Jotta olisimme saaneet palkinnon jatkautumaan mahdollisimman monelle henkilölle, annoimme palkinnon vain yhdestä kirjoituksesta, vaikka saman kirjoittajan toisetkin kirjoitukset olisivat olleet palkitsemisen arvoisia. Arvostelussa kiinnitettiin suurin huomio aiheen omaperäiseen käsittelyyn ja henkilötyyppeihin.

Kun samanarvoisia kirjoituksia olisi jäänyt palkitsematta niin koroitettiin palkintosummaa 20 markalla ja jaettiin se seuraavalla tavalla:

I palk. 40 mk

Hapraat miehet.

V. Purontaa, Vesilahti.

II palk. 20 mk

Suurpää Miko imukaasumoottor.

E. Karppanen, Helsinki.

II palk. 20 mk

Sitä ihmistä en unohda koskaan.

V. Nykänen, Oriniemi.

III palk. 10 mk

Puutarhurin muistelmia.

H. Alho, Canada.

Niitä, jotka aikovat osallistua
Turun Yliopiston

taidekilpailuun

pyydämme saapumaan Sakkola-juhlaan Viialaan, jossa sovitaan muutamista näitä taidekilpailuja koskevista asioista.

Viljo Kukko

III palk. 10 mk

Muistelmia Sakkolasta.

E. Rahikka, Pöljä.

III palk. 10 mk

Isonjaon jälkeen.

S. Karjalainen, Jyväskylä.

III palk. 10 mk

Hajamuisteluksia Sakkolasta.

A. Kiuru, Laurila as.

Kiitämme osanottajia harrastuksesta ja toivomme että edelleenkin lähettäisitte omakohtaisia muistelmia entisestä kotiseudusta. Julkaisemme ne sitten kaikkien yhteiseksi iloksi.

Terveisiä Kyprokselta

Riiskan poika yliluutnantti Markku Kiiski lähettää terveisiä Suvannon Seudun lukijoille ja kaikille sakkolalaisille. Hän toimii oikeusupseerina YK:n Suomen pataljoonassa, on ollut jo parisen vuotta Kyproksella. Lomansa hän on käyttänyt matkustelemalla laajalti Afrikassa ja Aasiassa, mm. Intiassa. Hän lupaa myöhemmin kertoa yksityiskohtaisemmin matkoistaan. Suvannon Seutu toivottaa menestystä Sakkolan pojalle kaukaisessa toimipaikassaan Kyproksen vihreällä linjalla.

Toimituksen tuoli

Sakkola-juhla pidetään tänä vuonna elokuun seitsemäs päivä Viialassa. Viiala on keskellä sakkolalaisten sijoitusaluetta, sinne ovat hyvät kulkuyhteydet junalla sekä linja-autoilla. Toivomme että nuoret ja vanhat merkitsevät päivän muistiin ja saapuvat joukolla vanhoja muistoja verestämään sekä tapaamaan ystäviä ja tuttaviamme. Seuraava Suvannon Seutu on erikoinen Viialan numero, jossa on lisätietoja myös juhlastamme.

Kun tänäkin vuonna ovat monet lukijamme unohtaneet uudistaa tilauksensa, olemme lähettäneet nämä alkuvuoden numerot entisten tilausten perusteella. Pyydämme että ne, joille lehti on tullut tänä vuonna tilaamatta, suorittaisivat tilausmaksun 4 mk tai muuten täytyy lehden lähettäminen lopettaa tähän numeroon. Se olisi vahinko sillä onhan Suvannon Seutu monelle ainoa yhdysside entiseen kotiseutuun. Maksun voi helpoimmin suorittaa lähimpään postitoimistoon postisiirtotilille n:o 47-30 763, josta saa myös suorituksesta kuitin. Lähettämme myöhemmin vielä postisiirtotilikortin kaikille niille, jotka eivät ole lehteään maksaneet, mutta turhien postikulujen välttämiseksi olisi mukavaa, jos suorittaisitte maksun ilman henkilökohtaista karkuhamista.

Jos kenelle on jäänyt joku lehtemme numero saamatta niin ilmoittakaa esim. postikortilla konttoriimme niin lähetämme puuttuvan lehden. Ilmoittakaa ajoissa myös osoitteen muutokset, sillä usein palauttaa posti lehtiä, joiden omistajaa ei ole löydetty. Tällöin myös lehden lähetys keskeytyy.

Muutamat ovat kyselleet, että mi-

PETÄJÄRVEN KYLÄJUHLA

on 3. 7. Vesilahden Narvassa Arvo Nuoralla. Tervetuloa yhteisten muistojen pariin.

Petäjäjärven Nuorisoseura

Vainajia

Helena Naskali o.s. Welling synt. 18. 8. 1885 Sakkolassa, kuoli 18. 5. 1966 kotonaan Pirkkalassa.

Salomon Naskali synt. 8. 12. 1899 Sakkolassa, kuoli 2. 4. 1966 Tampereella.

Amalia Pitkänen o.s. Hyyrynen, synt. 12. 1. 1904 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 6. 4. 1966 Pirkkalassa.

Impi Karoliina Kallonen synt. 5. 5. 1907 Valkjärvellä, kuoli 2. 4. 1966 Tampereen keskussairaalassa.

Anna Mahlanen o.s. Kuparinen synt. 15. 2. 1935 Sakkolan Arkkuntanhuussa, kuoli 28. 3. 1966.

Toivo Johannes Pursiainen synt. 1. 1. 1903 Raudussa, kuoli 14. 5. 1966 Juvalla. Hän oli taiteilija Onni Pursiaisen veli.

Aino Kuisma o.s. Hotokka synt. 7. 11. 1895 Valkjärvellä, kuoli 23. 5. 1966 Hyvinkäällä. Hän oli haitermaalaisen Manu Kuisman vaimo.

Ruuth Volanen o.s. Nurmi, kuoli 4. 4. 1966 Lempäälässä.

Heimo Luukko kuoli Laukaas-

sa, syntynyt 14. 4. 1927 Petäjä-

väällä. Vaino Kallonen kuoli Ruovedellä 23. 4. 59 vuoden ikäisenä. Hän oli kotoisin Lapinlahdesta, jossa hän toimi mm. lautamiehenä ja kaupanvahvistajana sekä kuului Lapinlahden kansakoulun johtokuntaan. Uudella kotipaikkakunnallaan hän kuului Pohjois-Hämeen Meijerin hallintoneuvostoon.

Merkkipäiviä

85 vuotta täyttää 1. 7. 1966 emäntä Katri Pitkänen o.s. Valttonen Teiskossa. Hän on kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

80 vuotta täytti 17. 5. 1966 Aleksanteri Kuisma Haitermaasta. Hän on vielä erittäin hyvissä voimissa ja asustaa nykyisin Venetmäessä Pieksämäen maalaiskunnassa.

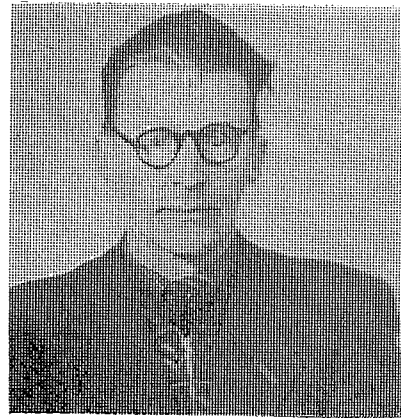
75 vuotta täytti huhtikuussa 1966 Emilia Söder Visuvedellä, kotoisin Ojaniemestä.

75 vuotta täytti 1. 6. Loviisa Pitkänen o.s. Viskari Lempäälässä. Hän on kotoisin Haitermaasta.

75 vuotta täytti rouva Alma Kiviranta Orimattilassa. Hän oli Sakkolan aseman postinhoitajana pitkän aikaa ja otti osaa Lotta- ja Marttatyöhön.

75 vuotta täytti emäntä Maria Karonen o.s. Ukonen Messukylässä 6. 4. 1966. Hän on kotoisin Sakkolan Sipilänmäeltä ja on ottanut osaa marttatyöhön useiden vuosikymmenien aikana.

sa, syntynyt 14. 4. 1927 Petäjä-

Vaino Kallonen kuoli Ruovedellä 23. 4. 59 vuoden ikäisenä. Hän oli kotoisin Lapinlahdesta, jossa hän toimi mm. lautamiehenä ja kaupanvahvistajana sekä kuului Lapinlahden kansakoulun johtokuntaan. Uudella kotipaikkakunnallaan hän kuului Pohjois-Hämeen Meijerin hallintoneuvostoon.

Merkkipäiviä

85 vuotta täyttää 1. 7. 1966 emäntä Katri Pitkänen o.s. Valttonen Teiskossa. Hän on kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

80 vuotta täytti 17. 5. 1966 Aleksanteri Kuisma Haitermaasta. Hän on vielä erittäin hyvissä voimissa ja asustaa nykyisin Venetmäessä Pieksämäen maalaiskunnassa.

75 vuotta täytti huhtikuussa 1966 Emilia Söder Visuvedellä, kotoisin Ojaniemestä.

75 vuotta täytti 1. 6. Loviisa Pitkänen o.s. Viskari Lempäälässä. Hän on kotoisin Haitermaasta.

75 vuotta täytti rouva Alma Kiviranta Orimattilassa. Hän oli Sakkolan aseman postinhoitajana pitkän aikaa ja otti osaa Lotta- ja Marttatyöhön.

75 vuotta täytti emäntä Maria Karonen o.s. Ukonen Messukylässä 6. 4. 1966. Hän on kotoisin Sakkolan Sipilänmäeltä ja on ottanut osaa marttatyöhön useiden vuosikymmenien aikana.

75 vuotta täytti 30. 5. rouva Toini Valkonen Vesilahdessa. Tultuaan ylioppilaaksi Helsingin Suomalaisesta Tyttökoulusta hän oli Senaatin virkailijana. Solmittuaan avioliiton opettaja Matti Valkosen kanssa hän tuli Sakkolan hovin emännäksi. Rva Valkonen oli mukana maanpuolustustyössä ja Marttajärjestössä. Hän oli Mannerheim-osaston johtokunnan jäsen. Kunnalliskodin johtokunnan jäsen ja kunnan kantakirjaston johtokunnan jäsen. Uudella kotipaikkakunnallaan hän kuuluu Kaatuneitten omaisten Hämeen piirin johtokuntaan ja on tämän piirin Lempäälän osaston perustajajäsen. Vesilahden sotainv. naisjaoston ja Lempäälän vapausoturiin naisjaoston johtokunnan jäsen. Merkkipäivänä kävivät omaisten ja naapurien lisäksi Suvanto-Säätiön, Lempäälän vapausoturiin ja naisjaoston, Vesilahden sotainvalid. naisjaoston, Sakkolan kirkonkylän nuorisoseuran, Petäjärven Marttojen ja Kaatuneitten omaisten Lempäälän osaston edustajat esittämässä onnitte- lunsaa. Myös sähkösanomin ja ad- ressein oli päivän johdosta saapu- nut paljon tervehdyksiä.

70 vuotta täytti 7. 5. 1966 maanviljelijä Oiva Repo Kolhossa. Hän on syntynyt Sakkolan Paukkulasta.

60 vuotta täytti 8. 5. 1966 autoi- lija Juho Naskali Hyvinkäällä. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä.

60 vuotta täytti Anni Puolaka o.s. Karvanen Vesilahdella, kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

60 vuotta täyttää 29. 6. Linda Paussu Janakkalassa, kotoisin Petäjärveltä.

50 vuotta täytti 25. 4. 1966 Orvokki Nurminen o.s. Koiranen Lappeenrannassa, kotoisin Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 15. 6. 1966 emäntä Lempi Nykänen o.s. Ruponen Viialassa, kotoisin Kiviniemestä. Hän on uudella kotipaikkakunnallaan ollut Marttojen puheenjohtaja 10 vuotta, lisäksi hän on ottanut osaa seurakuntatyöhön, kuuluen useita vuosia Viialan kirkkovaltuustoon ja toiminut pyhäkoulun opettajana.

50 vuotta täytti 16. 5. 1966 maanviljelijä Urho Suokas Lempäälässä, syntynyt Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 12. 4. 1966 Uuno Kiuru Lempäälässä, sekä hänen vaimonsa Maija Saara 27. 4. 1966. He ovat kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

50 vuotta täytti 18. 4. 1966 mielisairaanhoidaja Suoma Platonen o.s. Uosukainen Tampereella. Hän on käynyt Viipurin sotilassairaalas- sa 6 kuukautta kestävästä kurssista ja osallistui talvi- sekä jatkosotaan sairaanhoitajana. Tämän jälkeen hän kävi Lapinlahden mielisairaanhoidajan kurssin. Vaativan elämäntehtävänsä hän on suorittanut Moi-

Kesää varten

ERIKOISMYNNISTÄMME

NIVEA-RANTAPAKKAUS veto- ketjullisessa laukussa:

Normaalikokoinen rasia Nivea-voidetta, Nivea-spray aurinkoöljypullo ja suuri rantapallo.

Yhteishinta vain 4:-

SUPERSOFT-HIUSLAKKA 2:80

ODORO-NO-deodorantti 2:95

CAPRI-SHAMPOO 500 g putkilossa vain 2:-

TEND-SUURPAKKAUS

3 kg vain 6:90

AITOJA TALOUSKÄSINEITÄ, hyvä laatu, värit: vaal. punainen ja vaal. sininen.

Vain 1:50

Tuotanto

sion ja Hatanpään sairaaloissa. Onnittelemme.

50 vuotta täytti 22. 4. 1966 Aino Kiiski Vesilahdella. Hän on syntynyt Sakkolan Riiskasta.

50 vuotta täytti 13. 3. 1966 libristi Anja Kuparinen Vesilahdella. Entinen kotipaikka Sakkolan Petäjärvi.

50 vuotta täytti 20. 5. 1966 emäntä Lahja Aho o.s. Mustamo Nokian Pinsiössä. Hän on kiviniemäläisiä. Merkkipäivänä kävi onnittelemassa runsaasti entisiä ja nykyisiä naapureita. Kaukana asuvat omaiset muistivat sähkösanomin ja lahja- lähetyksin.

50 vuotta täytti 29. 5. Taisto Pensas. Hän on syntynyt Kiviniemessä, työskentelee nykyisin Ruotsissa Kiurun kaivoksilla. Hän kuuluu Suvannon Seudun vakinaiseen tilaajakuntaan vieraalla maalla asumisestaan huolimatta.

50 vuotta täytti 5. 5. Aili Tuulaskoski o.s. Ryyppö Uudessa-kaupungissa, syntynyt Petäjärveltä.

50 vuotta täytti 15. 5. Erkki Tuokko, kotoisin Riiskasta.

50 vuotta täytti kesäkuussa Siiri Lamppu Vesilahdella, kotoisin Petäjärveltä.

50 vuotta täytti 11. 6. Matti Rii- konen Lempäälässä. Hän toimi talvisodan jälkeen useita vuosia Tottijärven kunnantöimistössä. Kuuluu lehtemme toimituskuntaan. Onnittelemme.

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmistaa konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1966 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 4 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

KAIKKI SÄHKÖASIAT

voimme toimittaa edullisesti

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

HALUTESSANNE KAUNISTA JA ARVOKASTA KUTEN

kelloja tai koruja

POIKETKAA SILLOIN MEILLE.

K. Paukku

Nokia - Postia vastapäätä - Puh. 10 731

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAA KAIKKEA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀